

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

Michał Serzycki

Warszawa, dnia 28 maja 2009 r.

DOLiS/DEC-453/09

DOLiS-440-862/08

DECYZJA

Na podstawie art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), art. 12 pkt 2 w zw. z art. 23 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.) w zw. z art. 105 ust. 4 i art. 105a ust. 3, 4 i 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie skargi Pani A na przetwarzanie jej danych osobowych oraz danych jej męża Pana Z przez Spółdzielczą Kasę oraz przez Biuro Informacji Kredytowej,

odmawiam uwzględnienia wniosku.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga Pani A (zwanej dalej Skarżącą) na przetwarzanie jej danych osobowych oraz danych jej męża Pana Z przez Spółdzielczą Kasę (zwaną dalej SK) oraz przez Biuro Informacji Kredytowej (zwany dalej BIK).

Skarżąca w swoim wniosku wskazała, że „w dniu 19 lutego 2001 r. zaciągnęłam pożyczkę w wysokości 5000 zł w wyżej wymienionej SK. Jednakże z różnych powodów, pożyczka ta nie została spłacona w terminie. SK bez mojej oraz mojego męża pisemnej zgody na przetwarzanie naszych danych osobowych – umieścił je w bazie BIK SA. Spłaty zaległej części pożyczki dokonałam wraz z należnymi odsetkami w dniu 31 lipca 2008 r., po czym kilkakrotnie zwracałam się do SK telefonicznie, ale także i pisemnie o usunięcie naszych danych z bazy BIK S.A. Jednak SK z uporem twierdzi, że miał do umieszczenia naszych danych osobowych wszelkie prawa powołując się na przepisy Prawa Bankowego.”

Skarżąca zażądała od Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (zwanego dalej Generalnym Inspektorem) „wyjaśnienia prawnego zasadności” umieszczenia naszych danych przez SK w bazie BIK S.A.” oraz „w przypadku stwierdzenia przez GODO naruszenia przez SK przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, wnoszę o nakazanie usunięcia przez SK z bazy BIK S.A.”

Ponadto Skarżąca w swoim piśmie z dnia 5 marca 2009 r. wskazała, że kserokopia dokumentu - „Deklaracja poręczenia” podpisana przez jej męża w dniu 19 lutego 2001 r., która znajduje się w aktach sprawy „jest dokumentem spreparowanym”. Skarżąca miała na myśli kserokopię ww. „Deklaracji Poręczenia”, w której znajduje się klauzula dotycząca zgody na przetwarzanie danych osobowych przez SK, podpisana przez jej męża. Skarżąca podkreśliła, że „na oryginale dokumentu nie było i nie ma” wskazanej klauzuli. Skarżąca poddała również w wątpliwość kwestię, iż „takiej klauzuli nie ma na umowie kredytowej podpisanej przeze mnie jako osoby zaciągającej kredyt a na deklaracji poręczenia przez mojego męża Janusza jest.”

W toku postępowania administracyjnego przeprowadzonego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor ustalił następujące okoliczności faktyczne:

1. W dniu 19 lutego 2001 r. pomiędzy SK, a Skarżącą została zawarta umowa pożyczki nr 1/141341, której poręczycielem był Pan Z – mąż Skarżącej. SK oświadczył, że „przy przystępowaniu do kasy a następnie składaniu wniosku kredytowego Skarżąca udostępniła SK swoje dane osobowe, co stanowiło wypełnienie wymogu z art. 23 ust. 1 pkt 3 i 5 z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 133, poz. 883) w ówczesnym brzmieniu, zapewniając legalność przetwarzania przez SK jej danych osobowych. Mąż Skarżącej jako poręczyciel przy składaniu oświadczenia o poręczeniu udostępnił SK swoje dane osobowe, na co wyraził zgodę składając w dniu 19 lutego 2001 r. „Deklarację Poręczyciela”. Dane osobowe Skarżącej oraz jej męża były następnie przetwarzane wyłącznie w celu realizacji roszczeń wynikających z w/w umowy pożyczki i złożonego poręczenia.”
2. SK wskazał, że w związku ze zwłoką w spłacie pożyczki przez Skarżącą (zwłoka powyżej 60 dni) w dniu 15 listopada 2002 r. SK przekazał dane osobowe Skarżącej oraz jej męża (jako poręczyciela pożyczki) do BIK - u. W dniu 6 grudnia 2002 r. przedmiotowe dane zostały wprowadzone do zbioru danych BIK na podstawie art. 105 ust.4 i art. 105a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.).
3. Całkowita spłata pożyczki zaciągniętej przez Skarżącą nastąpiła 20 października 2008 r.
4. BIK wyjaśnił, iż w chwili obecnej dane osobowe Skarżącej, w zakresie pochodzącym ze SK przetwarzane są w celu stosowania przez banki metod statystycznych

w oparciu o samodzielną podstawę prawną, jaką jest art. 105 ust. 4 w związku z art. 105a ust. 4 i 5 ustawy Prawo bankowe.

5. SK nie pozyskał od Skarżącej pisemnej zgody, o której mowa w art. 105a ust. 2 ustawy Prawo bankowe, na przetwarzanie jej danych osobowych stanowiących tajemnicę bankową po wygaśnięciu zobowiązania.

Po zapoznaniu się z całością zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U.z 2002 r. Nr 101, poz. 926 zep zm.), zwanej dalej ustawą, przetwarzanie danych osobowych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy spełniona zostanie jedna z wymienionych w tym przepisie przesłanek. Przesłanki te odnoszą się do wszelkich form przetwarzania danych wymienionych w art. 7 pkt 2 ustawy, w tym w szczególności do ich udostępniania. Są także względem siebie równoprawne, co oznacza, że dla legalności procesu przetwarzania danych wystarczające jest spełnienie jednej z nich. Zgodnie natomiast z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy, przetwarzanie danych jest dopuszczalne, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. Tym samym, zgoda na przetwarzanie danych, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy, nie jest jedyną przesłanką legalizującą proces przetwarzania danych osobowych.

Mając na uwadze powyższe, podkreślić należy, iż aktem prawnym zawierającym szczegółowe regulacje dotyczące procesu przetwarzania danych osobowych klientów banków jest przede wszystkim ww. ustawa Prawo bankowe. Zgodnie z art. 105a ust. 3 Prawa bankowego banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów (w niniejszej sprawie SK) oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną, do udzielania kredytów o zamiarze przetwarzania dotyczących jej informacji stanowiących tajemnicę bankową, bez jej zgody. Z kolei ust. 5 stanowi, że przetwarzanie informacji stanowiących tajemnicę bankową, w przypadkach, o których mowa w ust. 3, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania. Ponadto należy dodać, że zgodnie z art. 105a ust. 4 Prawa bankowego, banki oraz instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczącą osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą dla celów stosowania metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3 Prawa bankowego.

W świetle cytowanych przepisów należy podkreślić, że choć zobowiązanie Skarżącej wobec SK wygasło, to jednak jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego odnośnie spłaty pożyczki Skarżąca dopuściła się zwłoki trwającej dłużej niż 60 dni. Z materiału dowodowego jednoznacznie wynika bowiem, iż Skarżąca zobowiązała się względem SK do całkowitej spłaty pożyczki w terminie jednego roku od dnia zawarcia umowy. Całkowita spłata kredytu nastąpiła dopiero jednak w dniu 20 października 2008 r.

Wobec powyższych okoliczności faktycznych, należy stwierdzić, że w świetle art. 105a ust. 3 Prawa bankowego brak jest przesłanek, na podstawie których Generalny Inspektor mógłby zakwestionować przetwarzanie danych osobowych Skarżącej oraz jej męża w Biurze Informacji Kredytowej. Zwrócić należy bowiem uwagę, że choć wspomniany art. 105a Prawa bankowego wprowadza szereg warunków, które powinny być spełnione przed przekazaniem przez instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów SK do BIK danych klienta po wygaśnięciu zobowiązania, to dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie istotnym jest, że przepis ten zaczął obowiązywać od dnia 16 czerwca 2005 r., a więc w chwili, gdy dane Skarżącej oraz jej męża znajdowały się już w BIK – u, jako dane osób, które nie wywiązały się ze zobowiązania względem SK. Tym samym SK nie miał w sposób oczywisty faktycznej możliwości dochowania 30-dniowego terminu informacyjnego, o którym mowa w art. 105a ust. 3 ww. ustawy.

Podkreślić również należy, że chociaż mąż Skarżącej jako poręczyciel pożyczki zaciągniętej przez Skarżącą nie był bezpośrednio stroną umowy pożyczki, to udzielając poręczenia na zabezpieczenie jej spłaty (poprzez złożenie stosownego oświadczenia woli w deklaracji poręczyciela) stał się stroną stosunku zobowiązaniowego, o którym mowa w art. 876 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r., nr 16, poz. 93 z późn. zm.). Zgodnie z wymienionym artykułem przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. W myśl art. 881 Kodeksu cywilnego w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jako współdłużnik solidarny, co oznacza, że z chwilą, gdy dług główny (pożyczka) staje się wymagalny (upływa termin spłaty) wierzyciel (SK) może według swego wyboru żądać całości lub części świadczenia od dłużnika głównego (Skarżącej) i poręczyciela (Pana Z) łącznie lub od każdego z nich z osobna, przy czym aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela (całkowitej spłaty pożyczki) obaj dłużnicy pozostają zobowiązani. Mając na uwadze ostatnie zdanie stwierdzić trzeba, że SK był uprawniony do przekazania danych osobowych męża Skarżącej do BIK-u, a BIK ma prawo te dane przetwarzać.

Jeśli chodzi o zakres danych jakie BIK może przetwarzać po wygaśnięciu zobowiązania to jest on określony w § 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu przetwarzanych informacji dotyczących osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów oraz trybu usuwania tych informacji (Dz. U. z 2007, Nr 56, poz. 373). Zgodnie z brzmieniem ww. przepisu zakres informacji przetwarzanych w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego

lub dla celów stosowania metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3 ustawy, obejmuje dane dotyczące osoby fizycznej oraz dane dotyczące zobowiązania w tym zabezpieczenia prawnego zobowiązania, a zatem np. poręczenia.

Odnosząc się zaś do kwestii podniesionej przez Skarżącą w piśmie z dnia 5 marca 2009 r., a mianowicie autentyczności klauzuli odnoszącej się do zgody na przetwarzanie danych osobowych Pana Z przez SK, wyrażonej w „Deklaracji Poręczyciela” z dnia 19 lutego 2001 r. oraz autentyczności złożonego pod nią podpisu jej męża, stwierdzić należy, że jeżeli nawet zarzut Skarżącej, iż ww. deklaracja jest „dokumentem spreparowanym” jest słuszny, to zgoda poręczyciela na przetwarzanie jego danych osobowych przez instytucję uprawnioną do udzielania kredytów była zbędna. Mając na uwadze fakt, że mąż Skarżącej udzielając poręczenia na zabezpieczenie spłaty pożyczki stał się automatycznie stroną stosunku zobowiązaniowego, to tym samym nie musiał wyrażać zgody na przetwarzanie jego danych, gdyż przetwarzanie takie było usprawiedliwione art. 23 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych, czyli konieczne było dla realizacji umowy pożyczki. Niezależnie jednak od powyższego, jeżeli w opinii Skarżącej klauzula zawarta w „Deklaracji Poręczyciela”, podpisana przez jej męża jest dokumentem sfałszowanym to Skarżąca może wnieść do organów właściwych do ścigania przestępstw (prokuratury, Policji) stosowne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z rozdziału XXXIV ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 Nr 88, poz. 553) pt. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów. Organy właściwe do ścigania przestępstw podejmą wówczas właściwe czynności celem ustalenia stanu faktycznego.

Decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych i art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego strona niezadowolona z niniejszej decyzji może zwrócić się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (adres: 00-193 Warszawa, ul. Stawki 2) z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji.